

ІНСТИТУТ
педагогічної освіти
і освіти дорослих
імені Івана Зязюна
НАПН України

Круглий стіл

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ
ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВІД ТЕОРІЇ - ДО ПРАКТИКИ

5 грудня 2024 р.

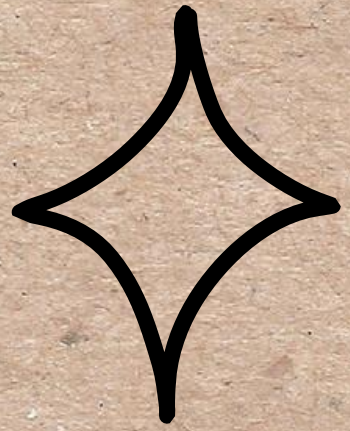

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧИТЕЛЬСТВА ТА УЧНІВСТВА

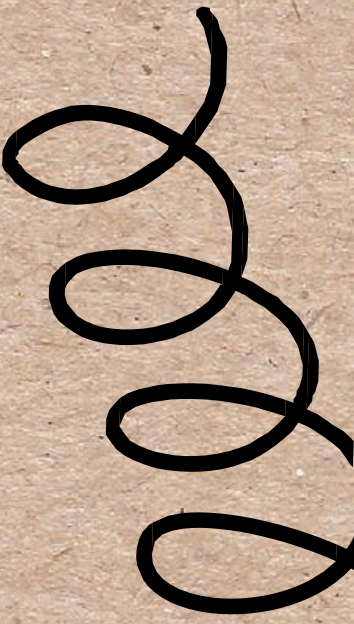

Ольга Башкір

**доктор пед.наук, професор, завідувач кафедри освітології
та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г.С.Сковороди**

ПРОЩО ПОГОВОРИМО?

Чи варто говорити про критичне мислення як вимогу часу?

Що знають ваші учні про критику у ваших зауваженнях? Дисциплінованість чи слухняність: у чому різниця і чому надавати перевагу?

Як прийняти ПРАВИЛЬНЕ рішення, а не те що «попало під руку».

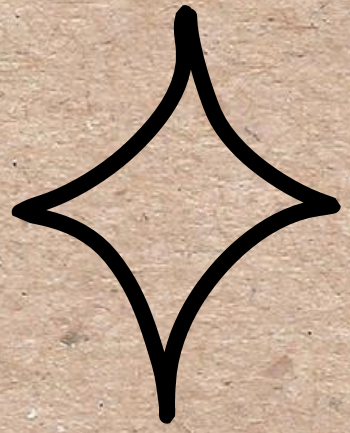
КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

комплекс мисленневих операцій, що характеризується здатністю людини

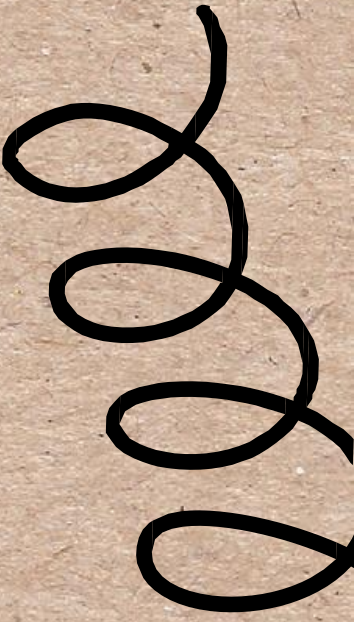
- аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-яких джерел;
- бачити проблеми, ставити запитання;
- висувати гіпотези та оцінювати альтернативи;

- робити свідомий вибір, приймати рішення та обґрунтовувати його;
- визначати проблеми, ставити запитання;

- розглядати проблему з різних сторін, висувати альтернативи та оцінювати їх;
- формулювати аргументи, робити свідомий вибір на основі власних суджень.

РОЗВИВАТИ ТЕ, ЩО ТРЕНУЄТЬСЯ

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ДОПОМАГАЄ ЛЮДИНІ КЕРУВАТИ СВОЇМИ ЕМОЦІЯМИ

неокортекс

префронтальна кора
(раціональний мозок)
- відповідає за аналіз,
оцінку, прийняття
рішень

амигдала

постійно насторожі: чи в
безпеці людина? Якщо
вона трактує ситуацію як
небезпечну, то збуджується
і «перетягує всю ковдру» на
себе. Тоді відбувається
«емоційне затоплення» —
ми відчуваємо сильні
емоції, наприклад, страх
або гнів

ЩО РОБИТИ?

заспокоїти амігдалу. Використовуйте для цього техніки дихання, заземлення, будь-які фізичні рухи для зняття м'язової напруги, додайте кілька ковтків води, створюйте позитивні асоціації

«перетягнути» домінанту збудження з амігдали в неокортекс, тобто з емоційного мозку в раціональний. Щоби «ввімкнути» рацію, назвіть емоцію. Наприклад, скажіть дитині: «Схоже, ти роздратована?» або «Виглядає, що ти зараз стривожений?» Називання емоції означає, що потребує вмикання неокортексу, адже вербалізація (висловлювання) — це його функція. Далі нормалізуйте емоцію (підтвердить її нормальність): «Так, у такій ситуації багато б хто дратувався» або «Я теж тривожусь, коли с таким стикаюсь»

СЛУХНЯНІСТЬ ЧИ ДИСЦИПЛІНА?

Наказ чи правило?

ЩО НЕДОПУСТИМО

категоричність

«може бути тільки так, все інше неправильно»

закритість до нового досвіду

«ми так раніше не робили, то і не будемо»

віра в авторитети

що будуються на ієрархії: якщо хтось, хто вищий за статусом, так каже, значить так і треба робити

З ЧОГО ПОЧАТИ?

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ – НАСКРІЗНЕ ВМІННЯ НУШ

- Вчить брати до уваги різні точки зору, аналізувати інформацію
- Допомагає бути гнучкими, готовими до майбутніх змін
- Зберігає гнучкість розуму, неупередженість, цікавість світу, відкритість
- Позитивно впливає на стресостійкість та резильєнтність

Критичне мислення охоплює такі навички:

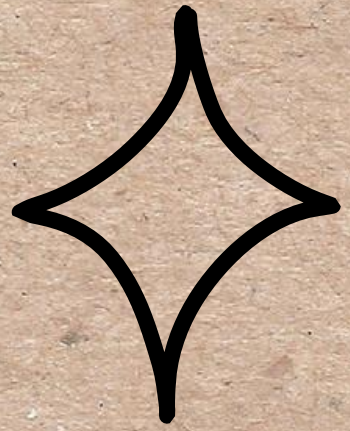
- аргументація
- винесення суджень і ухвалення рішень
- розв'язання проблем

4 тактики, які допомагають розвинути критичне мислення:

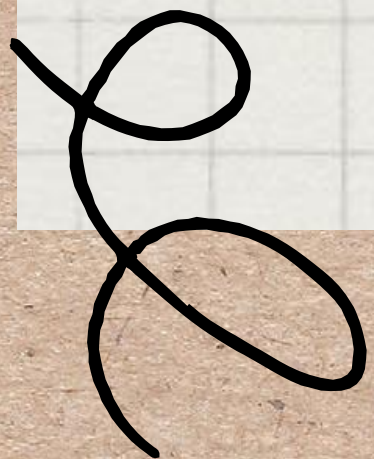
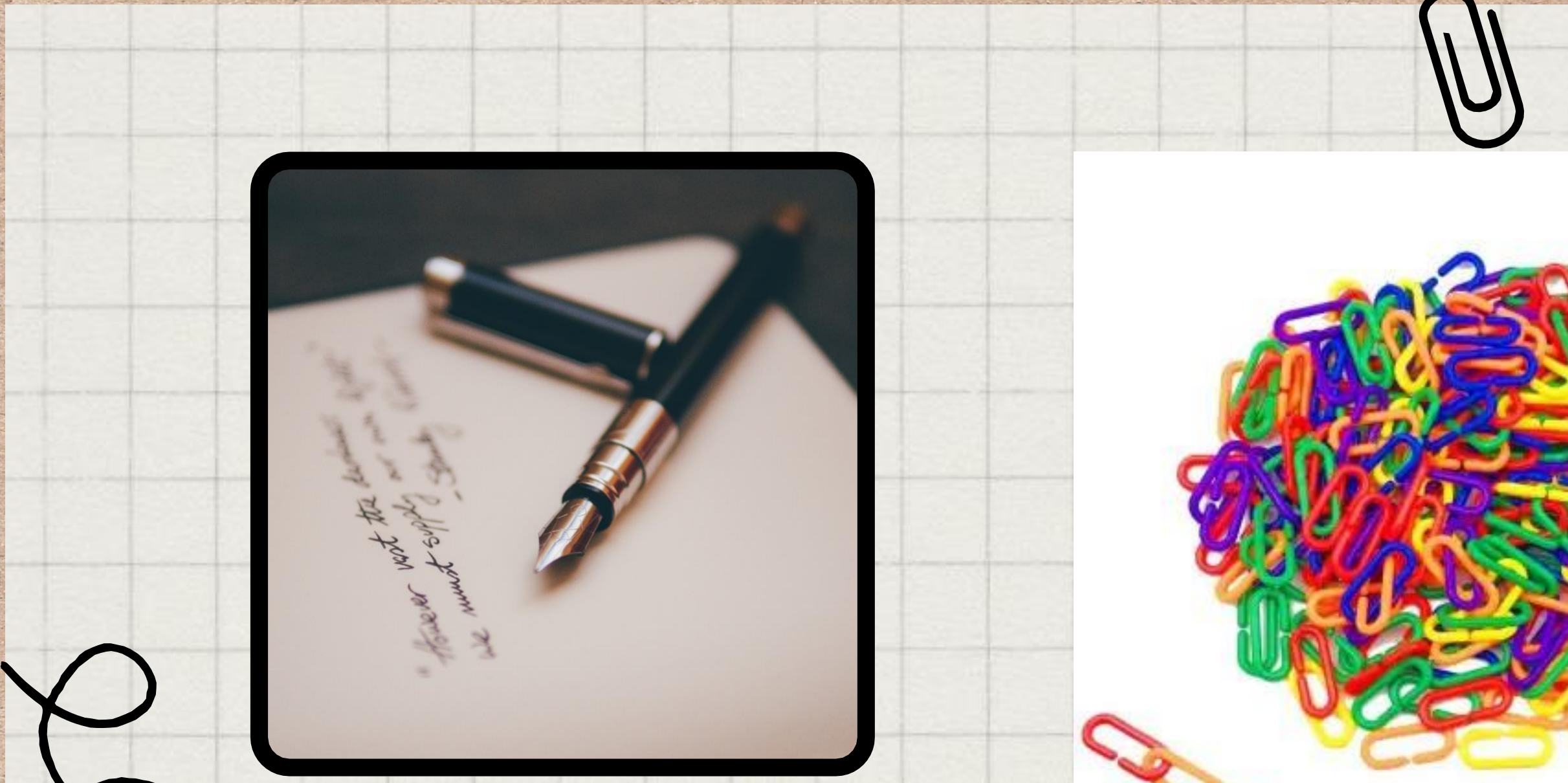
- враховуйте різні погляди
- оцінюйте докази та свідчення
- розв'язуйте неординарні проблеми
- досліджуйте проблеми глибше

Обговоріть з дітьми навички критичного мислення, їхнє значення в житті людини, намір їхнього тренування: (після обговорення – методом вкраплення вносити на уроках різні методики та вправи). Можна формувати по одній навичці упродовж місяця, щоб діти про це знали

Правило трьох джерел (книжка, публікація, спілкування з очевидцем, експертом)

ДЕ МОЖНА ВИКОРИСТАТИ КАНЦЕЛЯРСЬКУ
СКРІПКУ НЕ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ?

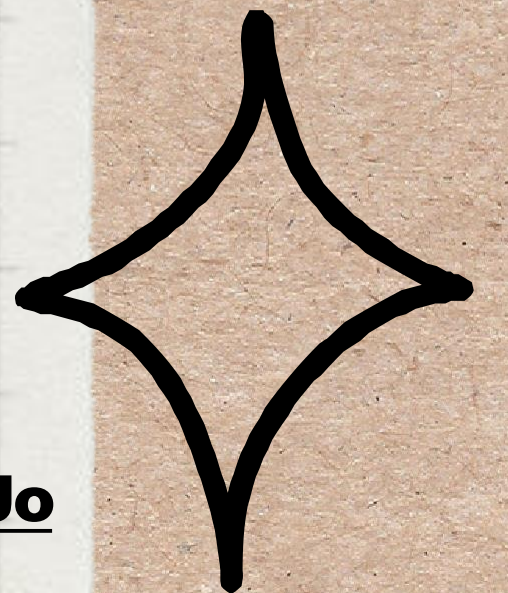
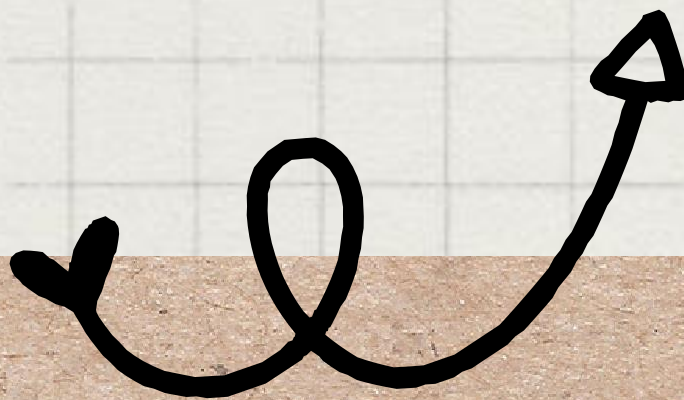

ПРО ДИВЕРГЕНТНІСТЬ

від Кена Робінсона

<https://www.youtube.com/watch?v=MdBHosOylJo>

А СПРОБУЙМО!

1 Знайти максимум властивостей, якостей, які об'єднують:
сонце й електричку;
зебру та матрац;
осінь і балет;
чоловіка та каву;
авторучку та ракету;
любов та інтернет.

Уявіть собі, що ви стали володарем:

2 1) місячного каменю;
2) поламаної авторучки;
3) відкинутого ящіркою хвоста;
4) поламаного назавжди хлібобулочного комбайна.
Переконайте, що саме ці речі є для вас критично необхідними просто зараз

3 Переконати співрозмовника, що:
1) в холодильнику дуже спекотно;
2) пучком вати можна вбити людину;
3) є життя на Марсі;
4) що ми обов'язково переможемо

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Вступна частина уроку

- кластер
- асоціативний куц
- дерево передбачень
- таблиця «Знаємо-Хочемо знати-Дізнались»
- мозковий штурм
- робота в парах
- кошик ідей
- правильні і неправильні судження
- мультиголосування
- передбачення на основі опорних слів
- діаграма Венна
- брейнфітнес

Основна частина уроку

- карта поняття
- читаємо в парах / запитуємо (узагальнюємо) в парах
- «тонкі» та «товсті» запитання
- подвійний щоденник
- читання з маркуванням
- опорні слова
- Т-таблиця
- картографування тексту
- концептуальна таблиця
- запитайте в автора
- робота в парах та малих групах з дидактичними завданнями
- ажурна пилка (мозаїка)
- навчаючи вчуся
- дискусія

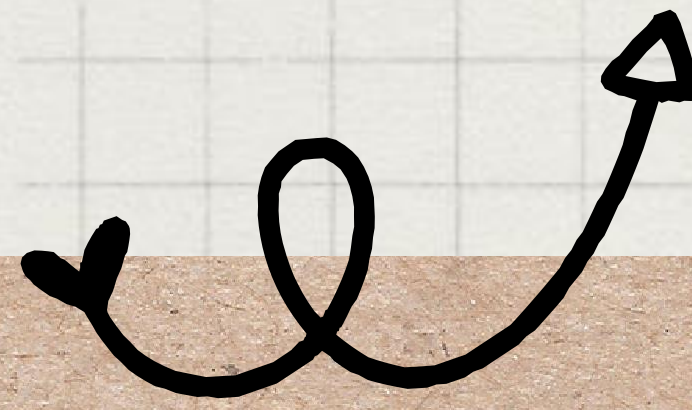
Підсумок уроку

- сенкан
- кластер
- займи позицію
- бортовий журнал
- таблиця «Знаємо-Хочемо дізнатися-Дізналися»
- концептуальна таблиця
- інтелект-карта
- ПМЦ (Плюс-Мінус-Цікаво)
- шкала думок
- ПРЕС
- діаграма Венна
- риб'яча кістка

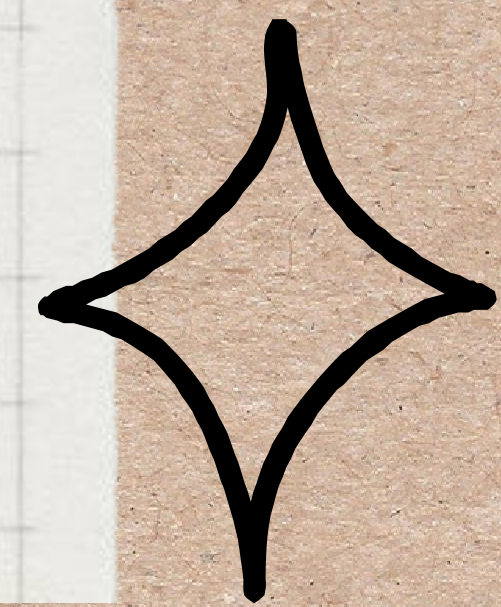

БРЕЙНФІТНЕС

Спробуємо
?

РЕФЛЕКСІЯ

формувальне оцінювання

